

Veebruari volikogus

Lüganuse Vallavolikogu 1. koosseisu 19. istung toimus 5. veebruaril 2019. Päevakorra esimene punkt oli informatiivne, kus volikogu keskkonnamisjonid esimeses andis ülevaate komisjonis toimund arutelu ja ettepanekute kohta, mis puudutasid õhukvaliteeti Kiviõli linnas ja lähikümbruses. Istungil olid kohal Kiviõli Keemiatööstuse OÜ esindajad, kes andsid ülevaate tehtust, hetke olukorrast ja tuleviku plaanidest, samuti vastati volikogu liikmete küsimustele. Kindlasti on selline arutelu hea samm edasiste dialoogide pidamiseks arendaja ja riigiasutusega, parandamaks nii välisõhu probleemi kui ka teisi keskkonna valupunkte. Samuti on keskkonna komisjoni poolsed ettepanekud heaks aluseks edaspidiste tegevuste osas.

Volikogu istungil kinnitati Lüganuse Valla Raamatukogu, Lüganuse Noortemaja ja Kiviõli Linnaraamatukogu põhimäärused. Samuti oli I lugemisel valla põhimääruse muutmise eelnõu ning muudeti ka Jäätmehoolduseeskirja. Volikogu andis loa riigihangete korraldamiseks, mis puudutavad valla üldplaneeringu koostamist ja keskkonna mõjude strateegilist hindamist ning vallavalitsusele kahe ametiauto kasutusrendile võtmist vastavalt eelarves ettenähtud summade piires.

2019 aastast katab Lüganuse vald oma eelarvest lasteaedade toidukulud. Selleks võeti volikogus vastu ka määrus "Lüganuse valla koolieelsete munitsipaallasteasutuste laste toidukulude katmise kord."

Seoses Riigikogu valimistega, moodustas volikogu 6 jaoskonnakomisjoni, mis asuvad Kiviõlis, Lüganusel, Püssis, Savalas, Erras ja Sondas, samuti kinnitati jaoskonnakomisjonide liikmed ja asendusliikmed. Siinkohal on hea meel tõdeda, et jaoskonnakomisjonide arv ei ole vähenenud võrreldes enne haldusreformi olnud komisjonide arvuga.

Taaskord oli päevakorras seoses volikogu osade liikmete vahetusega kolme komisjoni esimehe ja aseesimehe valimised. Kultuuri- ja spordikomisjoni esimeheks valiti Naima Soppe ja aseesimeheks Valeri Dmitrijev, haridus- ja noorsootöökomisjoni esimeheks Risto Lindeberg ja aseesimeheks Mart Kivistik ning arengu- ja eelarvekomisjonile vastavalt Dmitri Dmitrijev ja Heidi Uustalu.

Volikogu istungi protokolliga on võimalik tutvuda valla kodulehel www.lyganuse.ee dokumendiregistris.

Risto Lindeberg
Vallavolikogu esimees

Kohalikud teed saavad riigilt lisaks kuus miljonit eurot

Tänavu eraldab riik kohalike teede hoiuks ligi kolmkümmend miljonit eurot, millele lisandub kuus miljonit täiendavaid investeerin-gutoetusi.

Lüganuse Valavalitsus esitas 20.12.2018 majandus- ja taristuministrile kolm kohaliku tee ehitamiseks juhtumipõhise investeerin-gutoetuse taotlust, tegemist on ettevõtlusega seotud teedega. Taotlused esitati Lüganuse valla järgmistele teedele: Sepa põik, Sonda alevik, Turu tn ja Raudtee tn, Kiviõli linn ja Kooli tn, Püssi linn.

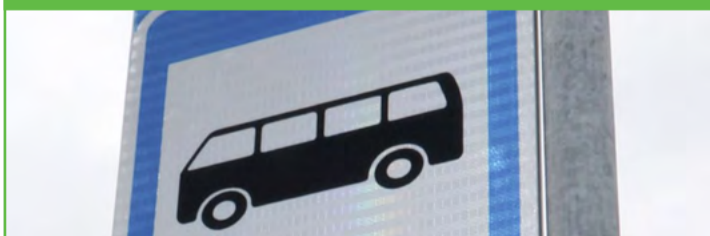
Ettevõtlusega seotud teedele oli võimalik taotleda toetust, et ettevõtjale vahetuks ligipääsuks vajalike kohalike teede seisukord paraneks. Selleks andis ministerium 900 000 eurot. Rõõm on teatada, et Lüganuse vald saab toetust Turu tänava ja Raudtee tänava lõigule ülekatte ehitamiseks.

Toetuse saamiseks oli vajalik ka omavalitsuse enda panus, omafinantseeringu määr jääb sõltuvalt omavalitsuse põhitegevuse tulust elaniku kohta vahemikku 10-30 protsenti.

Krisli Kaldaru
abivallavanem

TEADE

Kiviõli linnaliinil nr 18

sõidab buss pühapäeval, 03. märtsil 2019 tööpäevase graafiku kohaselt, välja arvatud hommikune, kella 7.05 väljumine.

Kiviõli tervisekeskuse ehitus läheb lahti kevadel

Kiviõli polikliinikuse rajatava esmatasandi tervisekeskuse ehitus läheb lahti juba kevadel.

2017. aasta märtsikuuks veel endise Kiviõli Linnavalitsuse poolt esitatud projekt on läbinud projektee-rimis- ja hangete perioodi. Hange, mis mõõdus rahulikult ja ootuspä-raselt, on lõppenud. Natuke vähem ootuspärane oli aga see, et tähtjaks laekus ainult üks pakkumus. Miks antud ehitustöö pinget ei pakkunud ning konkurentsi ei tekkinud, ei oska öelda. Lüganuse Vallavalitsus kaalus ka uue hanke korraldamist, kuid kuna ehitaja vastas kõikidele kvalifitseerimistingimustele ning pakkumine jäi projektis plaani-tud eelarvesse, otsustati pakkuja, kelleks oli Tartu firma AS Eviko, edukaks tunnistada. Evikole on tehtud ettepanek hankelepingu sõl-mimiseks, kuid lepingut ei ole veel sõlmitud. Alates lepingu sõlmimi-

sest kuni ehituse valmimiseni on planeeritud 6 kuud. Ehitustööd Ki-viõli polikliiniku teisel korrusel on planeeritud märtsist septembrini. Kokku läheb ehitus maksma 1,18 miljonit eurot. Projekti rahastamine toimub 75%-liselt Euroopa Regio-naalarengu Fondist.

Projekti peamine eesmärk on rajada Kiviõli linna esmatasandi tervisekeskus, kus jätkaksid tööd neli perearsti, kes ka praegu sama majas tegutsevad. Lisaks perearstikeskusele saavad seal ruu-mid koduõendus, füsioterapeut, ämmaemand, sotsiaaltöötaja ning psühholoog. Kuidas need kohad täidetud saavad ja tegevused su-juvad, ei oska prognoosida, sest töötajate või teenusepakkujate leid-mine piirkonnas ei ole kuigi kerge. Seda kinnitab ka just korraldatud, järjekorras juba kolmas perearsti-konkurss Lüganuse vallas vabane-va perearstinimistu ülevõtmiseks. Huvi puudub, hoolimata Tervisea-meti korraldatud konkurssidest,

riigi võimaldatast lähtetoetu-sest ning valla poolt pakutavast motivatsioonipaketist. Lüganuse vald on valmis lisaks kaasaegsele töökeskkonnale pakkuma elamis-pinda. Meil on tugevad koolid ja korras lasteaiaid, tegeleda saab hu-viharidusega, spordiga, turismiga, nautida loodust. Siiski tundub, et puuduvad perearstid ei ole ainult kohaliku tasandi probleem, vaid Eestis tervikuna tekkinud kitsas-koht, mis hädasti lahendamist va-jab.

Remondiperioodil jätkavad pere-arstid töötamist samas majas, algu-ses varupindadel ja seejärel liigu-vad sujuvalt valminud ruumidesse. Esimesel korrusel asuvaid Ida-Viru keskhaigla ruume, mis jätkavad ta-vapärast tööd, remont oluliselt ei puuduta. Planeerime hoone ehitaj-ale üle anda osade kaupa, esmalt teise korruse vasaku tiiva ja hiljem parema tiiva, seejärel liigutakse edasi esimesele korrusele. Peale perearstikeskuse valmimist teisel

korrusel saab vald esimesel kor-rusel vabaks jäävatele ruumidele korraldada avaliku rendikonkursi apteekidele, et keskusesse lähema-le tuua seegi teenus. Hoone soojus-tatakse ka väljast, vahetatakse ak-nad, rajatakse parklad. Need tööd ei ole kõik täies mahus abikõlbuli-kud ning ei rahastata fondist, seega tuleb vallas enda eelarvest lisaks panustada vahendeid nimetatud kaasnevateks investeeringuteks, et hoone tervikuna korda saada.

Vabandame võimalike ebamu-gavuste pärast ehitusperioodil, aga kui tulemuseks on kaasaegne ja mugav tervishoiuasutus, siis oleme vallas jällegi korda teinud ühe elu-liselt tähtsa ja kogukonnale vajali-ku objekti.

Anu Needo
Arendusnõunik

Lüganuse valla haldus-territooriumil on moodustatud 6 valimisjaoskonda:

- valimisjaoskond nr 1** - Viru tn 14, Kiviõli linn, Kiviõli I Keskkooli hoones, telefon 5411 0078
- valimisjaoskond nr 2** - Kiviõli tee 8, Lüganuse alevik, Lüganuse endine vallamaja, telefon 5411 0079
- valimisjaoskond nr 3** - Maidla tee 56, Savala küla, Savala Rahvamaja ruumides, tel 5411 0080
- valimisjaoskond nr 4** - Kooli tn 5, Püssi linn, Lüganuse Kultuurikeskuse ruumides, telefon 5411 0081
- valimisjaoskond nr 5** - Lembitu tn 13, Sonda alevik, Sonda Rahvamaja ruumides, telefon 5411 0082
- valimisjaoskond nr 6** - Puiestee tn 8, Erra alevik, Erra Noortetoas,

telefon 5411 0083. Valimiste päeval, 03.03.2019, toimub hääletamine kõigis valimisjaoskondades kell 9.00 kuni 20.00ni. Siis saab hääletada vaid oma elukohajärgses valimisjaoskonnas. Valima minnes tuleb jaoskonnakomisjonile esitada kehtiv isikut tõendav dokument (ID-kaart, pass, juhuluba). Kui valija ei saa terviseseisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu hääletada valimispäeval hääletamisruumis, võib ta taotleda hääletamist kodus. Kodus hääletamist korraldavad kõik 6 valimisjaoskonda. Kodus hääletamisega samal viisil korraldatakse hääletamist ka sama valimisjaoskonna valijate nimekirja kantud valijatele, kes viibivad Lüganuse vallas asuvas ööpäevases hoolekandeaustuses. Jaoskonnakomisjonid korraldavad hääletamise

RIIGIKOGU VALIMISED 2019

H	R	L	P	E	T	K	H	R	L	P
21.02	22.02	23.02	24.02	25.02	26.02	27.02	28.02	01.03	02.03	03.03.2019
EELHÄÄLETAMINE										VALIMISPÄEV
Maakonnakeskuses hääletamine 12.00 - 20.00			Jaoskonnas hääletamine 12.00 - 20.00			Hääletamist ei toimu				Jaoskonnas hääletamine 9.00 - 20.00
E-hääletamine 9.00 - ...						... - 18.00				Kodus hääletamine

koostöös asutuse administratsioo-niga.

Kodus hääletamise taotluse võib esitada ka telefoni teel elukohajärg-sele jaoskonnakomisjonile valimis-päeval kella 9.00-st kuni 14.00-ni. Jaoskonnakomisjon registreerib taotluse.

Kodus hääletamise taotlus peab sisaldama valija nime, isikukoodi, aadressi, sidevahendi numbrit ja kodus hääletamise põhjust.

Valimispäevale eelnevatel päe-vadel saab kodus hääletamise kirjaliku taotluse saata Lüganu-se Vallavalitsusele (Keskpuiestee 20, Kiviõli linn, Lüganuse vald, 43199) või valija elukoha järgse jaoskonnakomisjoni aadressil või

toimetada kohale muul viisil.

Lüganuse valla täpsusega rahvas-tikuregistris registreeritud valijad saavad hääletada valimisjaoskon-nas nr 1.

Tiina Urban, Lüganuse valla valimisjuht, telefon: 505 3162, e-post: tiina.urban@lyganuse.ee.

Tiina Urban
vallasekretär

MÕNE REAGA

Ka sellel aastal jätkatakse hajaasustusprogrammi ja „Ehitised korda Lügänuuse vallas“ programmiga

Hajaasustuse programm

Hajaasustuse programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning aidata seeläbi kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades. 2018. aastal esitati Lügänuuse Vallavalitsusele 16 taotlust, mida toetati summas 63510,63 eurot. Programmis toetatavad tegevused on majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine, elamu heitvee nõuetekohase kanaliseerimise tagava süsteemi rajamine, aastaringiselt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine, leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi rajamine, tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga. Hajaasustuse programmi taotlusvooru ettevalmistused 2019. aasta programmi avalikustamise kohta käivad ning taotlusvooru avamine on 11. märts ja taotluste esitamise tähtaeg 13. mai 2019. Kehtima jäävad 2018. aasta määruses toodud tingimused : <https://www.riigiteataja.ee/akt/117082018007>

Programmiga seotud dokumendid avalikustatakse esimesel võimalusel Lügänuuse valla kodulehel www.lyganuse.ee.

Ehitised korda Lügänuuse vallas

2018. aasta programmi „Ehitised korda Lügänuuse vallas“ eesmärk oli aidata kaasa valla territooriumil asuvate korterelamute (korterühistute) ja eramajade (elamuhooned) välisilme parandamisele või elanike elamistingimuste parandamisele. 2018. aastal esitati Lügänuuse Vallavalitsusele 34 taotlust eramajade ja korterühistute parandamiseks ning toetust anti summas ligikaudu 30 tuhat eurot. Käesoleva aasta programm dokumendit läheb märtsi kuu volikogu istungile tutvustamiseks, arutamiseks ja vastuvõtmiseks. Teavitama kodanike programmi avalikustamisest ja dokumentide esitamise tähtaegadest valla kodulehel www.lyganuse.ee ja Lügänuuse vallalehes.

Krisli Kaldaru
abivallavanem

Väikesed külalised vallavalitsuses

Teisipäeval, 12. veebruaril suundusid Kiviõli I Keskkooli I klassi väikesed tüdrukud ja poisid läbi lumesaju koos oma õpetaja Mariette Alliksaare ja koolidirektor Heidi Uustaluga Lügänuuse Vallavalitsuse poole, et tutvuda vallavalitsuse tööga ja saada uusi teadmisi valla, Eesti riigi ning erinevate naaberriikide sümbolikaast. Väikestele teadmishimulistega jagasid oma mõtteid vallavalikogu esimees Risto Lindeberg ja abivallavanem Krisli Kaldaru. Tutvuti Lügänuuse valla ning Eesti sümbolikaast, vaadati slaididelt Eesti Vabariigi ja naaberriikide lippe ja vappe, rahvuslindu, rahvuslooma, rahvuslille, rahvuskala, rahvuskivi ning tutvuti Eesti kaardiga. Lõpetuseks käidi majas ringi ja tutvuti vallavalitsuse tööga.

LVL

Eesti Vabariik 101 Lügänuuse vallas

Riigilipu heiskasid vallavalikogu esimees Risto Lindeberg ja vallavanem Andrea Eiche.

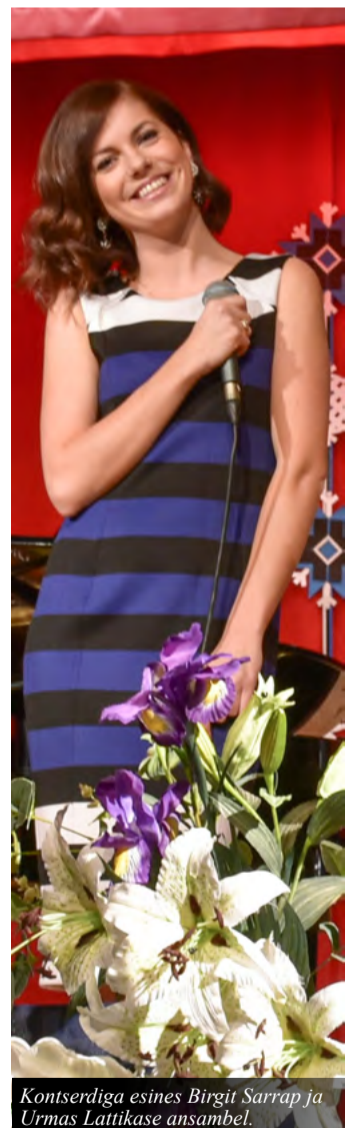
Muusikalise tervituse eest hoolitses Lügänuuse Segakoor.

Vabariigi aastapäeva jumalateenistusel Lügänuuse Ristija Johannese kirikus osales Kaitseliidu Lügänuuse malevkond.

Hommikukontserdiga esines iselloansambel C-Jam.

Kontserdiga esines Birgit Sarrap ja Urmas Lattikase ansambel.

Pärgade asetamine Vabadussõja ausambale.

Vabariigi aastapäeva pidulik aktus, Eesti Hümn.

PERSOON

Õnnitleme! Aleksander Sinimäe 92

12. veebruaril täitus teenekal metsamehel ja endise Sonda valla aukodanikul Aleksander Sinimäel auväärne 92. eluaasta.

Aukodaniku nimetus omistati Sinimäele 2007. aastal Sonda Vallavolikogu poolt. Aleksander Sinimäed käis tema sünnipäeval õnnitlemas Lüganuse Vallavolikogu esimees Risto Lindeberg.

Vestlesin Aleksander Sinimäega tema hubases Sonda kodus, kus ta meenutas oma nooruspõlve ja töömeheelu.

Oma varasema elu kohta rääkis vanahärra, et kuigi ta sündis Helme lähedal, kolis pere peagi kuulsusrikka Paju mõisa juurde Kaniste tallu. Selles talus oli olnud Vabadussõja ajal Julius Kuperjanovi staap. Kui Aleksander käis Paju mõisas olevas algkoolis, olnud maja seinad veel lahingu ajal tekkinud auke täis. Kuueklassilise Paju algkooli lõpetas ta 1939. aastal. Aleksander muigab, et tollel ajal olid 6-klassilise haridusega eluks küps.

Sõja aja veetis ta maa- ja metsatööd tehes. Vanahärra rääkis pikalt ja põnevalt oma nooruspõlvest ja sõjaaegsetest mälestustest oma kodukohas Lõuna-Eestis.

Pärast sõda lõpetas Aleksander Valgas raudteekooli. Peale kooli lõpetamist töötas ka raudteekoolis lukksepana, kuid mitte kaua, seejärel läks õhtukeskkooli ja lõpetas ära 9-klassi. Sinimäel oli soov minna TPI-sse õppima küberneetikat ning ta läbis ettevalmistusosakonna, kuid tiheda konkursi tõttu jäi napilt välja. Aleksander käis ka Kaasani Lennukooli katsetel, füüsilised katsed õnnestusid, kuid nagu Sass ütles, ei olnud ta poliiti-

Aleksander Sinimäe. Foto: erakogu.

liselt küps ning lisab: „Tänu taevale, ei sattunud Kaasanisse“.

Ta asus õppima Tartusse Eesti Põllumajandus Akadeemiasse metsanduse erialale, kus ta õppis viis aastat ja mille ta 1954. aastal lõpetas ning seejärel suunati tööle Põltsamaa metskonda, mille hoone asus põliste tammede all. Metskonna kontor asus väikeses majas, kus ühes ruumis oli kantselei ja teises elasisid raamatupidaja ja abi-

metsaülem.

Esimesed tööaastad Põltsamaal olid keerulised. Töö metskonnas käis hobustega, palgid tõmmati käsitsi kõitega autole. Aleksander alustas kohe ehitustöödega, kuid materjale nappis, kauplusest sai kaupa ainult sularahas. Sinimäele tuli pakkumisi EPT-sse ja ka Luua metsakooli, temast saigi Luua metsakooli direktor ajal, mil seda taheti sulgeda. Luua kool õnnestus Sini-

mäel säilitada, kuid ise pidi ta sealt lahkuma, olles töötanud seal kolm aastat. 1962. aastal asus Sinimäe tööle Tudu Metsamajandi Uljaste metskonna metsaülemaks. See metskond oli metsapindala poolest kõige suurem metskond. Hooneid oli metskonnas väga vähe, algselt olid metsamajandi, Sonda ja Uljaste metskondade kontoridki ühe katuse all. Sassi juhtimisel ehitati Uljaste metskonna kontor, rajati ka hulgaliselt kordoneid. Nagu esimeseski töökohas Põltsamaal, sai ka Uljastel kõik metskondade kordonid remonditud.

1987. aastal peale 60. sünnipäeva astus Aleksander metsaülemaks kohalt tagasi, põhjus oli lihtne - kui metsaülem töötas, siis pensioni ei saanud. Kuu aega sai ta pensionipõlve veeta, kui teda kutsuti tööle puukooli metsameistriks ning juba 1990. aastal metsamajandi metsafondi inseneriks.

Nendel aastatel lõi Aleksander ka aktiivselt kaasa Kodanike komitee ja Rahvarinde ridades.

Aleksander Sinimäe töötas metsanduse 1996. aastani. Mees omab ka metsamajanduse eesrindlase aumärke.

Mitmekülgsede huvidega vanahärra on ka looduskaitseseltsi Sonda osakonna asutajaliige, pikaajaline esimees ja fotograaf. Oma fotodega on ta esinenud näitustel ja saanud ka ajakirja Eesti Jahimees preemia. Peamine objekt on tema jaoks olnud Uljaste järv. Sellest tehtud fotodest on ta koostanud 2012. aastal näituse „Uljaste õhtud“. Uljaste järvest on tal mälus pisimadki detailid. Ta on andnud välja trükise metsamehe ja loodusfotograafi Paul Pere elust. Pilte ja kogumikke on Aleksandrilt tõesti palju.

Aleksander on olnud ka suur käsitööhuviline, tal on järgi veel mõned vitspunutised, kuid nagu ta

„Igal kevadel kordub ürgne metsiste mänguaeg. Juba enne päikesetõusu laulavad metsisekuded puude ladvaokstel oma pulmalaulu ja hiljem mänguplatsil võidab tugevam. Metsisekanad teevad oma pesad maapinnale“. Foto: erakogu.

Aleksander Sinimäe käsitööna valmistatud vitspunutised. Foto Viivian Päll

mulle ütles, need ei ole müüdavad, neid hoiab ta mälestuseks.

Aleksander Sinimäe viimaste aegade üheks suureks teeneks oli kindlasti metsavalvetöötajatele pensionilisa saavutamine.

Aleksander on olnud abielus abikaasa Ainoga 1955. aastast ning koos on nad üles kasvatatud poja.

Vestluse lõpetuseks ütleb va-

nahärra, et väga palju on aega ja vaeva kulunud selleks, et loodus säiliks.

Palju tervist ja õnne, Aleksander Sinimäe!

Viivian Päll
Avalike suhete spetsialist

Ilus avastus Purtses

Purtses leiti kiri, mis annab uusi detaile 1924. aasta nn detsembrimässu mahasurumisest. Vana maja renoveerimisel avastati hulk dokumente, nende seas ka kõnealune haruldane kiri. Kirja leidja Hannes Prits mõistis kirja olulisust ja nõnda sai üks reliikvia päästetud.

Koos Erik Niiles Krossiga on nüüdseks kirja autor tuvastatud, kelleks on Vabadussõjas Kalevi pataljonis võidelnud ja 1924. aastal Tondi Sõjakoolis teeninud leitnant Jaan Kendra. Kirja saatis ta oma sõbranna Vanda Kuusmikule Liimalas 5. jaanuaril 1925. Vanda oli Pallases õppinud preili, Purtses kandis tegutsenud äriimees Johannes Kuusmiku tütar.

Kirjast selgub, et just Kendra oli üks neist ohvitseridest, kes õigel hetkel meestele relvad jagas, mille abil Sõjakooli rünnanud punased, tänapäeva mõistes siis „rohelised mehikesed“ maha suruti.

Kirja originaal jääb leidjale, koopiad antakse Laidoneri muuseumile.

Kirja tekst on järgmine (muutmata kujul):

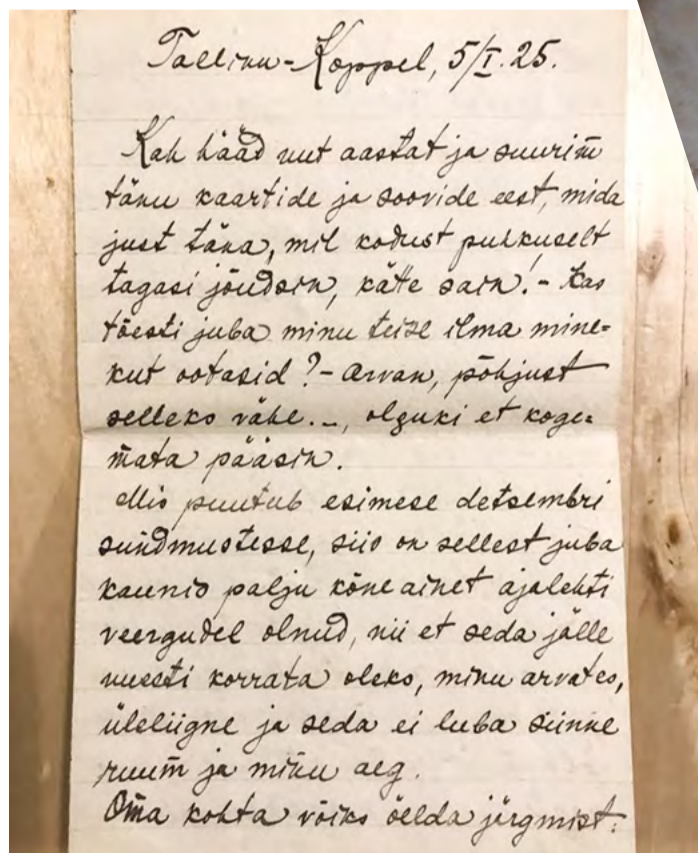
Tallinn-Koppel, 5/1.25. (Ltn Jaan Kendra)

Kiri (Wanda) Vanda Kuusmikule

Kah hääd uut aastat ja suurim tänu kaartide ja soovide eest, mida just täna, mil kodust puhkuselt tagasi jõudsin, kätte sain! – Kas tõesti juba minu teise ilma minekut ootasid? – arvan, põhjust selleks vähe-, olguki, et kogemata pääsin.

Mis puutub esimese detsembrini sündmustesse, siis on sellest juba kaunis palju kõne ainet ajalehti veergudel olnud, nii et seda jälle uuesti korrata oleks, minu arvates, üleliigne ja seda ei luba siinne ruum ja minu aeg.

Oma kohta võiks öelda järgmist: nagu võib olla, juba tead, olen sel aastal Tondil alalisväge ohvitseride kursustel; 1-sel detsembril l. a olin Tondil kursuste korrapidajaks. Öö möödus rahulikult ja vaikselt. Et meil kursustel parajasti jõulu eelset repetitsioonid olid, siis äratasin 1-se detsembrini hommikul 4-5 ohvitseri, nende oma soovil kell 4 üles – klassi õppima. Kell 5.20 ajasin ühe kursuste ohvitseriga – kapten Elken'ga (Eduard Elken, kapten 1897-1942) magamise ruumis laua juures juttu ja kuulasime muu seas kahte tumedat pauku, mis kotsid nagu kusagilt kaugelt mere

pealt. Kapten Eleken ütles naljata-des, kas punaste laevastik hakkab juba Tallinnat pommitama, või mis mürtsud need on - Mina jälle vastasin omalt poolt: mis ta tühi ikka pommitab - võib-olla traalitakse mere peal miine, tehes paar tükki

jälle kahjutaks. Umbes 10 min hiljem jooksis korrapidaja veltveebel, s.o. üks kadet läbi ukse akna, klaaside otsast, ohvitseride kursustele sisse ja teatas, et punased maja teisest otsast kadettidele ja ohvitseride kursustele peale tungivad. Aja-

sin kiiresti korras kõik ohvitserid üles, andsin püssid ja padrunid kätte ja saatsin välja vaatama ja see kõik sündis nii kiiresti, et paari minuti jooksul ohvitserid kõik väljas olid, kes koguni pesu väel, kes ilma mütsita ja palja jalu, kuid palitus j.n.e. Mõni minut hiljem jooksid ohvitserid tagasi riidesse panema ja teatasid, et kommunistid on tagasi löödud ja et kadettide üks kompanii, kes riides (arusaamatult kirjutatud – toim), läks juba neid taga ajama. Mina hakkasin otsekohe, kui ohvitserid said üles äratatud ja välja saadetud telefoniga teiste sõjaväeasutustega (isäranis tähtsamate) ühendust otsima, neile teatades asja tõsist, ühtlasi teatasin ka oma ülemusele, keda kätte sain ja kutsusin kiires korras sv õppeasutuste arstid haavatutele abi andmiseks kohale. Kõik see operatsioon ei kestnud üle 15 minuti. Pärast poole selgus kinnivõetud kommunistidelt, 48 kommunisti tungisid meile peale, so Tondi peale. Tehtud korralduste ja kiire tegutsemise eest sain oma kursuse ülevalt suure tänu ja tänati mind sv asutuste poolt, kellele parajal ajal sai teatatud, kes selle

tõttu olid saanud õigel ajal kõik abinõud tarvituse võtta ja kiiresti tegutsema hakata. Kui mina oleks ka mõni minut hiljem teada saanud, siis oleks ehk punased kaabakad jõudnud ennem ohvitseride kursustele ja, võib olla oleks ka mina puhanud juba liiva sees, sest igal pool kus nad sisse tormasid, langes nende ohvriks korrapidaja, niisamuti ka korrapidaja kadett, sealt kompaniist, kuhu nad esiteks sisse tormasid. Peale nimetud korrapidaja kadeti said seal kompaniis veel üks teine kadett surma ja 12 kadetti haavata, kelledest 2-3 ära suresid.

Kadette magas seal ruumis 90 ja kaotused oleks seal palju suuremad olnud, kui kaabakad oleksid olnud osavamad laskurid ja kui oleks nende loobitud käsi granaadid kõik sees lõhkenud, kuid nad ei olnud selleks hästi välja õpetatud – ei osanud käsi granaatidega ümber käia. Et mets ligidal ja väga pime öö oli siis tabasime neid ainult 10 ümber kuriteolt, aga teistel läks korda pimedusse ära kaduda ja ei näinud ka püssidest lasta. Pärast poole muidugi said veel mõne kätte, nii, et 60-70 ümber kaabakaid sai sõjavälja kohtu otsusel Tallinna maha lastud. Lõpetan.

Terviseid kõigile

Purtse jõgi. Foto: Viivian Päll

Purtse algas Eesti suurim põlevkivitööstuse jääkreostuse likvideerimise projekt

Ida-Virumaal algasid 21 miljonit eurot maksvad tööd Purtse jõe puhastamiseks põlevkivitööstuse jääkreostusest. Purtse jõe valgala pinnas reostus Kohtla-Järvel ja Kiviõlis tegutsenud põlevkivitööstuste reostuse tõttu peamiselt 1930.-1980. aastatel.

Esimeste tööde käigus ohustatakse fenoolisoo, rajatakse uus kraavisüsteem ja puhastatakse Varbe peakraav. Eesti üks reostunumaid jõgesid puhastatakse ja muudetakse keskkonnale ohutuks 2022. aasta lõpuks.

“See on ainulaadne projekt, kunagi varem ei ole Eestis nii suures mahus likvideeritud vooluveekogudes asuvat jääkreostust. Kogu projekti käigus eemaldatakse tuhendeid tonne reostunud pinnast,” rääkis Keskkonnaministeeriumi projektijuht Raimo Jaaksoo. Jaaksoo sõnul annab projektile lisaväärtust võimalus rakendada saadud kogemusi tulevikus sarnastes projektides.

Töid tehakse kolmes etapis. Hetkel alustati projekti esimese etapiga ehk fenoolisoo ohustamisega. Fenoolisoo on Kohtla-Järve poolkõrgsimäest välja nõrgunud fenoolidega tugevalt reostunud ala. Keskkonnareostuse likvideerimiseks korrastatakse fenoolisoo 14 hektari ulatuses. Fenoolisoo reostunud osast kogutakse vesi kokku ja pumbatakse Kohtla-Järve reoveepuhastisse. Puhastatud vesi juhitakse kraavide süsteemiga fenoolisoo mööda Varbe peakraavi.

Järgnevatel etappidel puhastatakse 13 kilomeetrit Purtse ja Kohtla jõge ning rajatakse 4 km uut jõesängi. Puhastatav jõeosa eraldatakse esmalt ajutiste tammidega ja vesi juhitakse ajutise möödavoolukraavi või -torustiku abil jõesängist mööda. Seejärel kaevatakse reostunud pinnas välja. Väljakaevatud ala täidetakse puhta pinnasega ja selle looduslik väljumine taastatakse. Ajutised tammid, möödavoolukraav või torustik eemaldatakse ja vesi juhitakse tagasi puhastatud jõesängi. Väljakaevatud reostunud pinnas puhastatakse kõrgel temperatuuril kuumutatades.

Tööd plaanitakse valmis saada 2022. aasta lõpuks. Projekti etapis-ehitustööd viib läbi Pinnasepuhastuse OÜ, projekti konsultandid on Kobras AS ja Maves AS. Tööde tellija on Keskkonnaministeerium. Purtse jõe valgala ja fenoolisoo puhastamise projekti esimese etapi maksumus on 21 miljonit eurot. Projekti rahastatakse 85% ulatuses Euroopa Ühtekuuluvusfondist ning 15% ulatuses SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnaprogrammist ja riigieelarvest.

Projekti koduleht: <https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/jaakreostus>

Allikas: Keskkonnaamet

Mitmekesine Sirtsu soostik taastub kuivenduse mõjust

Filmitakse parasjagu õppefilmide seeriat “Ah soo”, millest osa sai üles võetud just Sirtsu soostikus ja mida saab vaadata lehel <https://soo.elfond.ee/filmid/>
Fotod: Jüri-Ott Salm

Ah mine õige Sirtsu sohu! Nii öeldi omal ajal sellele, kes rumalat juttu rääkis. See tähendab, et ta saadeti eriti kõrvalisse ja raskesti läbipääsetavasse kohta, kust niisama lihtne naasta polnud.

Raskesti oli Sirtsu ehk Sirtsu soo läbitav siiski ainult soojal aastajal. Talviti avati seal Kesk-Eestit Peterburiga ühendav kaubatee – Viru taltee. See oli piirkonna üks tähtsamaid talviseid kaubateid. Püssi krahv ja Roela mõisnik tavatsenud käia taltee hooaega avamas, tehes rituaalse avasõidu.

Viru teed mööda veeti näiteks viina ja Tudu klaasivabrikus valmistatud pudelid. Vanasti kasutati soid taliteedena, sest külmunud soos oli hea ree või saaniga sõita. Taliteed püüdis aastasadu samades kohtades.

Raudtee- ja maanteevõrgu arendes minetasid taliteed tähtsuse, kuid näha on Viru tee asukoht tänapäevalgi. Lõiguti on seda kasutatud veel eelmisel sajandil, millele viitavad teelt leitud metallist masinaosad.

Enne Sirtsu külla jõudmist möödus Viru tee Ruunakünkast. See on väike mineraalmaakõrgendik Sirtsu looduskaitseala Ruunassaare sihtkaitsevööndis, kus asub üks viiest teadaolevast metsise mängupaigast Sirtsu soos. Nimelt vajavad metsisekuded enne paaritumist omavaheliseks võitluseks siirdesoomännikuis lagedamaid alasid – mänguplatse, kus kuked omavahel võitlevad ja kanad vaatavad, kes on kõvem tegija. Võitja

saab auhinnaks õiguse metsisekanaga paarituda. Sellised mängud on Sirtsu piirkonnas aga väikesed ja kipuvad aja jooksul veelgi vähenema. Ornitolooigid on veendunud, et mängukohtade kaitses üksi ei piisa, vaid neid tuleb ka parandada, eelkõige vähendades kuivenduse mõju. Kuivenduse mõjul on endised lagedad soolad metsastunud, soometsade asemele on kujunenud kõdusoomets ning kunagistest hõredatest rabametsadest on saanud tihedad padrikud. See on üks põhjustest, miks Eestis on hakatud tegutsema soode taastamise nimel.

Üle seitsmesaja paisu

Lüganuse ja Vinni valla piiril asuva Sirtsu puhul on tegu äärmiselt mitmekesise soostikuga. Seal leidub nii rabametsi, lagedaid jõhvikasoid, suuri laugastikke kui ka läbipääsmatuid õõtsikuid vaheldumisi soosartega. Kuid nagu paljusid teisi, on ka Sirtsu soostikku mõjutanud üle-eelmisel sajandil alanud ja eelmisel sajandil hoogustunud kuivendamine. Sirtsu looduskaitseala on üks kuuest kohast, kus Eestimaa Looduse Fond, Tartu Ülikool ja Arheovisioon viivad ellu projekti „Soode kaitse ja taastamine”. Taastustööd käivad Pohlaaru, Sirtsu soo, Rihula, Udriku, Ruunassaare ja Koolma sihtkaitsevööndites ning Seltsi ja Krüvissaare piiranguvööndites. Vinni vallas Palasi sihtkaitsevööndis oleva mahajäetud turbavälja taassoostamiseks on lisaks koostatud eraldi taastamiskava.

Taastamistööde eesmärk on peatada süsinikuheidet põhjustav turba lagunemine kuivendatud soos, taastada soole omane veerežiim ja tekitada võimalusi elupaikade taastamiseks kaitsealustele liiki-

dele, kes elavad vaid lagesoos või hõredas soometsas.

Sirtsu soostiku taastamistevõtte mõjuala on 2681 hektarit suur. Taastusala paikneb tervenis- RMK hallataval riigimaal, kuid sellega piirneb ka eramaid. Taastamistevõtte on planeeritud viisil ja ulatuses, mis ei mõjuta eraomandis olevaid maid. Samuti peetakse silmas, et ei kahjustataks piirkonna rikkalikku kultuuripärandit.

Et luua tingimused soo taastamiseks, rajatakse Sirtsu soostikku 726 turbapaisu.

Sirtsu soos teeb kopatõid Metropool Group OÜ, Palasi alal on tööd valmis ja mujal plaanitakse nendega alustada augustis. Raieid korraldab RMK ning need viib läbi OÜ RT Plaan alates jaanuarist. Puistut tuleb vähendada, et luua soo taastamiseks vajalikud valgus- ja niiskustingimused ligi 200 hektaril taastataval lagesoos või rabametsades. Lisaks raiutakse trassid masinate liikumiseks ligi 60 hektaril.

Soolinnud tagasi

Poolsada aastat tagasi rajati Ruunakünka juurde esimene suvine „päris” tee. Soos on see tee koos teekraavidega aga häiring ja võõrkeha. Et olukorda parandada, pidasid sootaastajad vajalikuks tee sulgeda. RMK seatud tingimuste tõttu jääb see siiski alles ning seetõttu ühtlasi osa kuivenduse mõjul tekkinud puistust soopuistuks enistamata. Nõnda pole linnuteadlased päris kindlad, kas Ruunakünka mängupaigast ikka saab asja.

Metsise tulevikku varjutab lisaks asjaolule, et metsisekanadel pole populatsiooni taastamiseks piisavalt poegi üles kasvamas. Et olukorda muuta, ei piisa metsisemängude kaitses, sest kanad

pesitsevad oluliselt kaugemal. Lageraba kurvitsalistel on Sirtsu võimalusi pesitseda praegugi, aga kui pidurdada vee äravoolu, siis tuleb neid tõenäoliselt juurde.

Kuivenduse tagajärjel on talviste metsalindude – näiteks metskiuru ja metsvindi – arvukus Sirtsu kümne viimase aastaga kasvanud ligi kaks korda. Samal ajal on lagesoovärvuliste, eelkõige sookiuru ja põldlõokese oma samavõrra vähenenud. Rüüda arvukus on kahanenud kolmandiku võrra. Kuigi kuivenduseleide tingimusi projektialale päris tagasi ei saa, loodame siiski, et taastamistööde tulemusel tulevad lagesoo liigid sinna tagasi ja metsaliigid taanduvad ning nii ka jääb.

Lisainfo projektist

Sirtsu soo taastamistööd tehakse projekti „Soode kaitse ja taastamine” käigus. Projekti rahastavad Euroopa Liidu programm LIFE ja Keskkonnainvesteeringute Keskus, projekt kestab 2015–2021. Kujundusraieid tehakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist rahastatud projekti „RMK looduskaitse tegevused” toel.

Projekti jooksul luuakse võimalused soolupaikade taastamiseks Sirtsu, Tudu, Laukasoo, Feodorisoo, Ohepalu ja Soosaare soostikes kokku ligikaudu 7000 ha soid.

Eestis on sootaastamis töid tehtud juba näiteks Soomaal, Endla soostikus, Nigulas, Lahemaal, Muraka rabas, Feodorisooos jm.

Sirtsu looduskaitseala soode taastamiskava ja teostusprojekt on kättesaadavad aadressil <https://soo.elfond.ee/taastamisalad/sirtsu/>

Viivika Veski

Kogukonnatöö läbi loodusturismi ja matkaspordi

Ingrid Kuligina on ainus aastaringne töötaja hooajaliste kõrval üle 65 aasta tegutses Alutaguse Matkaklubis. Lisaks on ta ka Eesti Matkaklubi president. Küsimusele, kuidas ta sellise auväärse tiitlini jõudis vastab Ingrid naerdes: „Volikogu valis. Kaks aastat tagasi. Nüüd läheb kolmas ja viimane aasta.”

Looduse ja matkamise juurde jõudis Ingrid aga juba kooliajal: „1981 oli vist see aasta. Nägin koolis stendil, et matkaklubisse oodatakse huvilisi ja nii see läks. Hetkel pean Alutaguse Matkaklubi ning kõiki matkamisega ja loodus liikumisega seotud tegevusi oma põhitöös. Koolitused, turismigrupid, õppeprogrammid, matkaringid koostöös koolidega on põhiline, millega tegelen. Projektide kirjutamise osas peab siiski ütlemä, et VIKO piirkonnas ei ole ma suures osas isiklikult taotleja rollis olnud. Oleme matkaklubiga kas elluviidud või koostööpartne-

rid.“ Nii on Ingrid teenusepakujana seotud näiteks Aseri Valla Huvitegevuse Seltsi kahe projektiga. Ühe raames toimuvad matkajuhitajate koolitused ja teise raames viiakse läbi noortele suunatud matkapäevi; lisaks Aseri Spordiklubi projektiga, mis koolitab noori jalgsi- ja mägitatka trenereid ja Virumaa Koostöökogu enda projektiga „Noored sohu”.

Loodusturismi üldist olukorda piirkonnas peab Ingrid soodsaks: „Ma ütlesin nii, et mida aeg edasi, seda paremaks läheb. Meid leiavad üles aina enam ka tellijad Tallinnast, kes kohalike võimalustega tutvuda tahavad. Loodus on selles osas meiega helde olnud. Koostööpartnerite poole pealt tahaks eraldi välja tuua, et Virumaa Koostöökogu piirkonda sattusin lõppenud aastal isegi rohkem, kui Alutagusel toimetasin. Sealsed turismiasjalised on ikka kõvasti tööd teinud. Ütleks, et viimased kolm aastat on olnud väga tugevad loodusturismi

võimaluste arendamise osas üldse piirkonnas.”

Ühe peamise aspektina, mis Ingridile oma tegevuse juures veel väga meeldib ja millele laiemat üldpilti vaadates ja sihte seades alati proovib rõhku panna, on kogukonna sidumine. Aseri Spordiklubi ja Aseri Valla Huvitegevuse Seltsi tegevuste puhul leiab Ingrid, et see on eriti hästi õnnestunud. „Mingit massi matka- ja loodusturismi noorte osas kindlasti oma kodukandiga ei seo, aga meil on Kirderanniku Koostöökogu ühest projektist kogemus täitsa olemas, kus tegevuste lõppedes nii mõnigi leidis piirkonnas rakendust ja ongi jäänud paigale. Selles mõttes ma leian, et meie turul ja selles niis on ruumi küll ja veel ning hetkel on erinevate käimasolevate projektide raames soodsad olud arenguks – koolitame loodusjuhte, matkajuhte, matkatrenereid; noori matkapäevade raames; eelmisel sügisel algas Aidu Spordiklubiga

veel üks koostööprojekt, kus koolitame eraldi veematkajuhte.”

Küsimusele, kuidas Ingrid oma kirjus projektide ja erilmeliste tegemiste rägastikus joonel püsib ja kas paberimajandus hulluks ei aja, on kärmelt vastus valmis: „Eks ma olen loomult selline strateeg, see on matkamise puhul väga oluline. Ette mõtlemine ja planeerimine ja laia pildi nägemine. Projektide kirjutamise ja läbi viimise juures samamoodi.”

Koostööpartneritele jagub Ingridil ainult kiidusõnu: „Kohalike omavalitsustega, ma võin öelda, on meil matkaklubiga koostöö ikka hea. Virumaa Koostöökogu tahaks ka kiita. PRIA poolt on seda projektide paberimajandust niigi piisavalt ja VIKO on omalt poolt teinud taotlemise ettevõtjatele võimalikult lihtsaks. Nii lihtsaks kui PRIA poolt antud raamid võimaldavad. Meetmed on hästi läbi mõeldud ja midagi üleliigset tehnilises taotlusprotsessis või aruand-

luses pole. VIKO on lisarahastuse taotlemine pigem lihtsam, kui mõnes teises Leader tegevusgrupis.”

Kui küsime, mis on Alutaguse Matkaklubi või Ingridi enda kõige suurem eesmärk, siis julgeb Ingrid rääkida natuke ka unistustest: „Tulevikus tahaks teha piirkonda ühe korraliku taotlemise ettevõtjatele ja rohkem aega ka. Selleni on veel omajagu teed minna.”

Alutaguse Matkaklubi
www.matkaklubi.ee
Alutaguse Matkaklubi
alutaguse@matkaklubi.ee
tel: +372 514 1692

MTÜ Virumaa Koostöökogu

Lüganuse valla noortevaldkonna tunnustamine

08. veebruaril toimunud noorte inspiratsioonikonverentsi „Ma saan kui ma tahan!“ raames tunnustas Lüganuse vald esmakordselt eraldi avaliku üleskutsena noortevaldkonda panustavaid organisatsioone, tegusid, noorsootöötajaid ning mis kõige tähtsam noori, kes on oma ettevõtmistega silma hakanud ning on oma tegudega kandnud edasi Lüganuse valla head nime.

Tunnustuse osaliseks said erinevad organisatsioonid ja noorsootöötajad:

Kiviõli Seikluskeskus – aitavad noortel mõista kodukandi väärtust, propageerivad noorte seas tervislike eluviise, number üks töandja Lüganuse valla noortele;

Kaitseliidu Lüganuse malevond – Kodutütarde ja Noorkotkaste isamaalise kasvatusedendamise eest;

Sonda neiduderühm Mikka – pikaajalise tantsulise tegevuse ning vabatahtliku töö eest erinevate sündmuste korraldamisel;

Heidi Uustalu – koolijuhina piirkonna noortevaldkonna rolli ja olulisuse mõistmise ning toetami-

se eest;

Veera Korotajeva – eesti ja vene noorte piirkonnaülese noorsootöö edendamise eest;

Egle Kasela – Kiviõli linna noorsootöö edendamise eest;

Helena Paist – piirkonna noorsootöö edendamise ja noorte igakülgse toetamise eest;

Gerri Alamets ja Maidla Noortekeskus – piirkonnaülese noorsootöö edendamise ja noorte igakülgse toetamise eest.

Tunnustatud osaliseks said noored:

Mirtel Veiser ja Kertu Lipp – kooli ja koolivälise ürituste ning huvitegevuse aktiivsed osalejad. Noored-noortele käsitööringi juhendajad 2018 talv-kevad perioodil;

Ramaz Kardava – Viitele õppiv jalgpallur esindades Lüganuse valla Ida-Virumaa koondises kui ka Eesti koondises;

Anastassia Kostjutšenko – ürituste ja õpilasesinduse tegevuse aktiivne korraldaja;

Kristina Ragni – kooli ja valla noorte sündmuste aktiivne korraldaja ning silmapaistev fotograafia-

alane tegevus;

Valerija Bitjutskaja – aktiivne Kiviõli Vene Kooli õpilasesinduse esimees ning ülevallalise keelekohviku „Keelte Sõprus“ eestvedaja;

Johanna Maria Härm ja tema vanemad – pikaajalise tegevuse balletikunsti valdkonnas nii tantsijana kui õpetajana. Johanna Maria vanematele kuulus eriline tunnustus oma lapse huvitegevuse toetuse ja võimaldamise eest;

Ragne-Lys Paavo – Erra noortetoa aktiivne ja vabatahtliku tegevusega silma paistnud noor, Noortelt noortele kokandusringi eestvedaja;

Steveli Säde – tervislike eluviiste propageerija, kodukandi noortevaldkonda panustaja ja toetaja;

Melani Lindeberg – silmapaistev vabatahtlik tegevus rahvusvahelistes noortevahetus projektides, erinevate sündmuste korraldamisel ja noortevolikogu loomisel;

Andero Eiche – silmapaistev vabatahtlik tegevus erinevate kooli-, noortekeskuste ja ülevallaliste projektide korraldamisel;

Jane Kõrts – silmapaistev vaba-

tahtlik tegevus rahvusvahelistes noortevahetus projektides, erinevate sündmuste korraldamisel. Lüganuse valla esindaja väljaspool valda nii aktiivse noore, noorsootöötajana kui erinevate organisatsioonide esindajana.

Erielse tunnustuse osaliseks ja vääriliseks sai liikuv noorsootöötaja Angela Tikoft, kelle eestvedamisel on käivitunud Purte ja Erra noortetoad ning Lüganuse valla noortevolikogu loomine. Tema algatusel on Lüganuse valda jõudnud mitmed rahvusvahelised projektid, erilised noorte mälumängu turniirid ja muud sündmused. Pühendunult on teinud siinse noorte elu kogemuste jaoks ning mis peamine – ükski vahemaa ei ole oluline kui on sisu.

Alanud 2019 aasta algas inspireerivalt noortekonverentsiga ning loodame, et seda jagub kõigile aasta lõpuni ning aastal 2020 saame taaskord tunnustada ettevõtlikku noorte valdkonda.

Riia Tallerman
Kultuuri- ja spordinõunik

Noored tõestasid, et saavad, kui vaid tahavad!

Tagasivaade vingele noortekonverentsile

8.veebruaril toimus Maidla Rahvamajas noorte inspiratsioonikonverents „Ma saan, kui ma tahan!“. Konverentsi eesmärgiks oli noorte inspireerimine läbi erinevate esinejate lugude ja noorteprojektide ellu viimiseks info jagamine. Oma tegemistest rääkisid ning oma lugu jagasid Lüganuse vallast pärit ettevõtjad, muusikud, sündmuste korraldajad ning noored ise.

Sündmus, mille korralduses noored igast valla nurgast kaasa löid, tõi kokku üle 150 osaleja, mis oli rõõmustav üllatus nii korraldajatele, laval olnud esinejatele kui ka päevajuht Reigo Ahvenale, kes ei hoidnud sündmuse ajal ega ka peale seda oma vaimustust tagasi. Ahven on juhtinud noortesündmusi nii Tallinnas kui Tartus, kuid ta pole sellist noorte hulka üheskoos ühest kohalikust noortekonverentsist osa saamas veel näinud.

Kogu päeva vältel toimusid erinevad inspireerivad arutelupaneelid, maailmakohviku meetodil arutelu noorte endi vahel koduvalda puudutavatel teemadel, Lüganuse valla noortevaldkonna tegijate tunnustamine ning päevale pani punkti Reigo Ahvena raputav ja kogu publikut kaasav trummishow. Teiste hulgas astu-

Fotod: Allan Vool

sid noorte ette ettevõtjad, Kiviõli Seikluskeskuse üks loojaid Madis Olt, Tulivee restorani rajaja Hannes Prits, rõivabrändi SleepyFox üks loojatest Irina Livak ja talunik Henry Tammann. Lisaks tegusatele ettevõtjatele jagasid oma lugu Lüganuse vallast pärit muusik ja bändi MandoTrio liige Kristjan Kuusmik, tätoveerimiskunstnik Oskar Poll ning spordisindmuse Ironaman üks korraldajaid Uku Vernik. Oma erinäolistest hobidest ja tegemistest rääkisid konverent-

sil ka kohalikud noored – Ralf Kütt, Kristiina Ragni, Steveli Säde ja Elizavetta Bitkova. Infot noorte projektide toetamise kohta jagasid SA Archimedes Noorteaagentuur, Nopi Üles noorte omaalgatuslike ideede toetusprogramm ning MTÜ Virumaa Koostöökogu.

Inspireeriva päeva lõppedes töid osalenud noored tagasisides välja, et nemad lähevad konverentsilt koju uute teadmiste, suure hulga inspiratsiooni ning uute unistuste ning ideedega tulevikus. Sellega

võib öelda, et inspiratsioonikonverents õnnestus igati!

Sündmust rahastati haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ kirjeldatud tegevuste raames. Sündmust toetas ka MTÜ Virumaa Koostöökogu.

Angela Tikoft
Liikuv noorsootöötaja

Vabariigi aastapäeval avaldati tänu ja tunnustust

Eesti Vabariigi 101. sünnipäeval avaldasid Lüganuse Vallavalitsus ja Lüganuse Vallavalitsus tänu ja tunnustust neile, kelle tubli tegevus on teistele eeskujuks.

Marika Raik – silmapaistvate saavutuste ning tegevuse eest Line-tantsus;

Teatritrupp OTPAD – pikaajalise harrastusteatri tegevuse ja kultuuri edendamise eest;

Erik Molotov – pikaajalise ja eduka koostöö eest;

Kiviõli Linnaraamatukogu kollektiiv – pikaajalise ja sisuka kultuuri edendamise eest;

Mirtel Põdra – silmapaistva ja eduka kultuuri edendamise eest;

Eha Tobreluts – kohusetundliku ja abivalmi tegevuse eest;

Koidu Tauts – pikaajalise ja eduka kultuuri edendamise eest;

Eevi Anger – kohusetundliku ja abivalmi tegevuse eest;

Kandleansambel Kõuekeeled – silmapaistva ja eduka kultuuri edendamise eest;

Loomefest – kogukondliku tegevuse algatamise ja läbi viimise eest;

Kiviõli Kunstide Kool – silmapaistva ja tulemusliku kultuuri- ja huvihariduselu edendamise eest;

Sportklubi Idablokk – silmapaistva spordielu edendamise ja saavutuste eest;

Kalvo Salmus – silmapaistva spordielu edendamise ja saavutuste eest;

Sven Normak – silmapaistva spordielu edendamise ja saavutuste eest;

Ralf ja Ivo Kütt – silmapaistva spordielu edendamise ja saavutuste eest;

Virge Voolaid – abivalmi tegevuse eest kogukonna hoidmisel;

Ene Neider – pikaajalise ja eduka kultuuri edendamise eest;

Maksim Tsvetkov – silmapaistvate sportlike saavutuste eest;

Stefani Nikolajeva – silmapaistvate sportlike saavutuste eest;

Mihhail Vishnevskiy – silmapaistvate sportlike saavutuste eest;

Kiviõli Seikluskeskus – pikaajalise ja eduka koostöö ning spordielu edendamise eest;

Tatjana Mannima – silmapaistvate sportlike saavutuste eest;

Viktor Kaurson – silmapaistva spordielu edendamise ja saavutuste eest;

Liivia Lipp – pikaajalise ja kohusetundliku ametikohustuste täitmise eest. Suur tänu kõigile südame ja hingega tehtud töö eest!

Suur tänu kõigile südame ja hingega tehtud töö eest!

Lüganuse Vallavalitsus

Inimesed on toredad ja head

Eelmises lehes sai kirjutatud Kiviõli I Keskkooli 2.a klassi lahadast õppimisviisist läbi rajakaamera silma. Kahjuks enne jõule lõppes see. Meid ootas metsa minnes ees tühjus. Ära oli viidud nii kaamera kui ka väike aku. Väga suured saapajäljed andsid aimu, et kaameravaras oli meesterahvas. Asjaga tegeleb politsei.

Kuid loodus tühja kohta ei salli nii ka seekord. Uljam Teuli nähes minu jagatud teadet kaameravarguse kohta, kutsus Facebooki vahendusel inimesi raha annetama, et lastele kinkida jõuludeks uus kaamera. Ühe õhtuga oli kaameraraha koos. Oh neid rõõmukilkeid ja naeratusi aasta viimasel koolipäeval, kui leidsime jõuluvana kingikotist kingituse – uue rajakaamera. Siinjuures oleme väga tänulikud ning täname kõiki annetajaid.

Uus kaamera on metsas ning meie loodusmatkad ja loomade toitmine ja jälgimine jätkuvad. Kõik tänu teile: Mats Kreisman, Reimo Kuusik, Pille Ploom, Nataša Zaiko, Olga Eskel, Rita Lipp, Heidi Uustalu, Daisi Käger, Liis Olt, Kaire Sulp, Gerly Kiivet, Sten Normak, Anette Normak, Markus Salmus, Kiviõli I Keskkooli 4B klass, Angelika-Beniita Toikka, Marko Ilves, Kaisa Püss, Karmen Tõnnisson, Annika Soots, Evelin Teppo, Kadri Kuusmik ja Uljam Teuli.

Saatsite korda väikse jõuluime ning taastasite meie usu inimeste headusesse.

Jaani Merirand
2.a klassi klassijuhataja

Väljaandja

Lüganuse Vallavalitsus
Keskpuistee 20,
Kiviõli linn,
Lüganuse vald

Toimetaja

Viivian Päll
Tel 512 4398
viivian.pall@lyganuse.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Ajalehte saab lugeda www.lyganuse.ee

MÕNE REAGA

Järve Biopuhastus OÜ tegevusest ja Lüganuse valla territooriumil ettenähtud investeeringute progress

Lüganuse valla territooriumil Järve Biopuhastus OÜ poolt teostatud tööd on Kiviõli veekaevude remonttööd, Kiviõli torustike asfaltkatte taastamistööd ja Soonurme küla läbipesukaevude rajamine, teostamisel olevad tööd on Purtse-Liiva puurkaevu ja veetöötusjaama rajamine, millega plaanitakse Purtse-Liiva ühisveevärgi vesi viia vastavusse kehtivate joogiveekvaliteedi nõuetega. Plaanis on veel Varja puurkaevu veetöötuse rekonstrueerimine, Soonurme puurkaevu rajamine või rekonstrueerimine, Kiviõli veetorustike rekonstrueerimine ca 0,9 km (Varinurme, Küttejõu, Soo tn ja Pargi tn), Lüganuse aleviku ja Püssi linna vee- ja kanalisatsioonivõrgu ühendamine (ehitatakse ca 1,7 km ÜVK võrke ja rajatakse roovepumpla), Savala ja Uniküla asulate veevõrgu ühendamine (ehitatakse ca 0,3 km veevõrku) ning Maidla külas puurkaevu veetöötuse rekonstrueerimine. Püssi linna Hõbepaju, Raudtee, Jõe, Aia, A. Kitzbergi ja Metsa tänava ühiskanaliseerimise laiendamise otsustamisel on piisava hulga liitumissoovide olemasolu, mille väljaselgitamiseks plaanib Järve Biopuhastus OÜ 2019. aastal Püssi kinnistuomanike seas läbi viia kirjaliku küsitluse.

Käesoleval ajal menetlevad Järve Biopuhastus OÜ osanikud (Jõhvi vald, Kohtla-Järve linn ja Lüganuse vald) ka otsuseid, mille alusel nähtaks ette täiendavad investeeringud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajatistesse ja seadmetikku Lüganuse valla territooriumil, mida kehtiv Järve Biopuhastus investeerimiskava 2017-2021 ette ei arvesta.

Krisli Kaldaru
abivallavanem

Lüganusel ehitati lumelinna

Jaanuari lõpus ehitati MTÜ Lüganuse Küla Seltsi eestvedamisel Lüganusel lumelinna. Tänu Vendi talule olid külaplatsile kerkinud lumekuhjad, millest osalejatel oli võimalik ehitada erinevaid kujusid ning oma fantaasiat kasutada.

Ilm oli talviselt karge ja päikegi piilus lumelinnaliste tegemisi. Kosutuseks pakuti teed ja praänikuid. Lüganuse lumelinna karikas läks seekord Lüganuse Kooli arvukale võistkonnale.

Kui ehitustööd said valmis, kaatsid Purtse Vabatahtlikud päästjad valminud ehitised üle, et need ikka kaua-kaua silmailu pakuksid.

MTÜ Lüganuse Küla Selts tänab kohale tulnud lumelinna ehitajad, Vendi talu ja Purtse Vabatahtlikku Päästet.

LVL

Isadepäeva tähistamine Purtses. Joatoru aitab hoida Päästeliidu nõukogu liige ja Purtse vabatahtlik päästja Andrus Kütt.
Foto: Tuuli Saluvee

Päästeliidu üks eesmärk – päästa elusid

Päästeliit ühendab ja esindab Eestis päästetalal vabatahtlikult tegutsevaid ühinguid, sõltumata nende valdkonnast ja asukohast.

Meie hulgas on ühingud, mis tegelevad tuletõrjega, merepäästega, koerapäästega, veepäästega, nõõripäästega, inimeste otsingutega, ennetustööga ja paljude teiste päästevaldkondadega. Lüganuse vallas on meil aktiivseks liikmeks Purtse vabatahtlikud maa- ja merepäästjad, mille eestvedajad on head eskujud ka teistele vabatahtlikele seltsidele, olles lisaks igapäevasele pääste- ja ennetustööle korraldanud ise õppuseid ja ohutuspäevi, mis alati ka palju peresid kohale meelitanud.

Riikliku päästeteenuse kättesaadavus on üldiselt hea, kuid liialt aeglane 121 000 maapiirkonnas elava Eesti inimese jaoks. Just seal tulevad appi vabatahtlikud päästjad, keda on praegu 122 komandos pea 2000. Praegugi reageerime ligi veerandile kõikidest väljakutsetest maapiirkondades ja merel oleme enamasti juba esmareageerijad.

Päästeliit on peaaegu kümnendi seisnud selle eest, et Eesti kuuluks riikide sekka, kus õnnetused, mõtetult kaotatud inimelud ja hävinud vara oleksid vaid üksikjuhtumid. Püüame teha elu Eestis ohutuks ning tagada, et olla vabatahtlik päästja ja merepäästja oleks võimalikult lihtne, põnev ja kasulik. Püüame muuta ühiskondlikku mõtteviisi säästvamaks ja ohutuma elukeskkonnaks suunas.

Kaks aastat tagasi kinnitasime

koos liikmetega Päästeliidu kui esindusorganisatsiooni visiooni – tagada Eestis 2025. aastaks ohutustase, mis on Skandinaaviaga samaväärne. Sellele eesmärgile jõudmiseks peavad vabatahtlikud maa- ja merepäästekomandod olema senisest märksa võimekamad. Selleks plaanime teha päästekomandodest kogukonna turvalisuse keskused, viime elanikkonnakaitse oskused iga inimeseni, kaasaime 25 000 inimest vabatahtliku pääste valdkonda ning töötame välja uue ja kaasajase päästemudeli.

Sihtide saavutamiseks tahame ja peame kaasama senisest aktiivsemalt nii ettevõtjaid kui kodanikke. Seda vabatahtliku pääste toetajateks nii oma aja, teenuste, oskuste kui rahaga. Rahast on küll mõneti ebamugav rääkida, kuid paraku vajalik, et saaksime oma eesmärgi täita. Vaid nii suureneb ühingute päästevõimekus, edeneb kogukondade turvalisus ja jätkusuutlikkus.

Vabatahtlikud päästeühingud saavad raha peamiselt kahest allikast. Mõnes piirkonnas tulevad vahendid kohalikest omavalitsustelt ja Päästeametilt riikliku teenuselepingu alusel iga väljasõidu otseste kulude katteks. Lisaks on mõnelgi ühingul kohalikest ettevõtjatest abilisi ja aeg-ajalt on vajamineva varustuse ja muu tehnika hankimiseks kasutatud annetuste kogumist.

Tegelikult sooviks üle Eesti paiknevad ühingud teha märksa rohkem, kui riigi ja omavalitsuse toetus praegu võimaldab. Eestis, nagu mujalgi Euroopas on tavaks saamas, et koostöös riigiga on ka vabatahtlikel järjest suurem panus siseturvalisuse tagamisel. Eesti

puhul paistab silma, et vabatahtlike rahastamine ennetustöö tegevuseks ja ühingute valmisoleku hoidmiseks ei ole piisav.

Üha suuremat vastutust vabatahtlikud kindlasti ei karda, meie võimekust piirab rahaliste vahendite nappus. Ennekoike on probleem ühingute päevinäinud tehnikas, halvas olukorras komandohoonetes ning tõsi – alati ei ole ka meie endi kaitsevarustus kõige kaasajase ja piisav.

Vabatahtliku pääste võimekuse tõstmine eeldab märksa suuremaid investeeringuid, mille osas ei oota Päästeliit vaid riigi abi, vaid soovib Eestis juurutada Euroopas levinud tava, kus vabatahtlikku päästet toetavad ennekoike inimesed ja ettevõtted annetustega ning kohaliku kogukonnad ja omavalitsused.

Täiendava rahalise toe abil saame märksa tulemuslikumalt vähendada õnnetuste arvu, päästa senisest enam vara ja inimelusid.

Kes tunneb, et soovib vabatahtlikke päästjaid toetada, leidke see võimalus meie kodulehelt www.paasteliit.ee või otsi üles endale lähimad vabatahtlikud päästjad ja küsi, kuidas saaksid aidata. Päästeliitu kuuluvad vabatahtlikud tegutsevad maal ja merel. 24/7. Vabatahtlikult. Tee annetus või hakka püsitoetajaks meie päästefondi. Sinu toetus on otsustava tähtsusega!

Ingeldrin Aug
Päästeliidu kommunikatsioonijuh, vabatahtlik päästja

Aastal 1906 esitasid Püssi ja Lüganuse kandi aktiivsemad taluperemehed Eestimaa kubernerile avalduse oma tuletoetajate loomiseks. 13. detsembril kirjutas küla kuberner vastavale loale alla ning Püssi Priitahtlike Pritsimeeste Selts alustas tegevust. 1991. aasta 10. septembril otsustas tollase nimega Lüganuse tuletoetajate ühingu nõukogu salga tegevuse lõpetada, lootes, et uued taluperemehed loovad 1906. aasta eskujud uuesti Lüganuse Vabatahtlike Tuletoetajate Seltsi. Nii nimed kui aeg oli muutunud; 10. juunil 2010. aastal otsustati kokku tulla ja asutada mittetulundusühing Purtse Vabatahtlik Pääste. Pool aastat varem loodi Purtse Vabatahtlik Merepääste. Aktiivseid liikmeid on mõlemas ühingu ligikaudu 14 inimest.

Mälestusmärgi juures toimunud ürituse lõpetas üle kogu maa toimunud aktsioon „We Remember“

Kiviõlis mälestati holokausti ohvreid

27. jaanuaril tähistasid juudi kogukonna esindajad rahvusvahelist holokausti ja inimsusevastaste kuritegude ohvrite päeva. Kiviõli tuhamäe jalamil on kaks mälestuskivi: üks neist on pühendatud kõikidele laagris kannatanutele, teine holokausti ohvritele. Külmast ilmast hoolimata oli laagrites hukkunud mälestust austama kogunenud paarkümmend inimest, mitte ainult juudid, vaid ka teiste rahvuste esindajad, nende hulgas Valgevene kultuuriseltsi Bez ja Kiviõli slaavi kultuuriühingu liikmed ning Lüganuse vallavalitsuse esindajad.

Eestis tähistatakse holokausti mälestuspäeva alates 2003. aastast ning 27. jaanuar pole selleks valitud juhuslikult: just sel päeval 1945. aastal sisenesid Nõukogude väed Auschwitzis koonduslaagrisse. Selle laagri ohvrite arv ei ole teada, kuid oletatakse, et see võib ulatuda nelja miljoni inimeseni.

Leinaüritust korraldatakse Kiviõli sellepärast, et Kiviõli tuhamäe ümbruskonnas tegutses aastatel 1941-1944 kaks Saksa oku-

Igal aastal kogunetakse Kiviõli tuhamäe jalamil mälestama holokausti ohvreid. Foto: Viivian Päll

sioonivägede ehitatud vangilaagrit, milles hukkus umbkaudu kuus tuhat inimest. Nendes laagrites hoiti paljudest Euroopa riikidest: Saksamaalt, Lätist, Poolast, Tšehhist jm- pärit juute, kellest paljud töötasid kohalikus põlevkivikeemiatehases.

Mälestamiseks holokausti tagajärjel hukkunud juute süüdati 6

küünalt ja asetati mälestusmärgi jalamil lilli ning iga kohalviibija asetab juudi traditsiooni kohaselt mälestusmärgi juurde ühe kivi.

Mälestusmärgi juures toimunud ürituse lõpetas üle kogu maa toimunud aktsioon „We Remember“ („Me mäletame“- tõlge). Ülemaailmne Juudi Kongress kutsus kõiki üles tegema fotosid käes silt kirja-

ga „We Remember“ ja neid fotosid seejärel avalikustama, tuletamaks toimunud maailmale meelde. Peale fotode tegemist suunduti Maidla Mõisa mälestuslõunale.

Viivian Päll
Avalike suhete spetsialist

Korteriomandi ümberplaneerimine, ühendamine ja jagamine

Vallavalitsuse poole on pöördunud mitmed korteriomanikud küsimusega, kuidas õigesti talitada, kui soovitakse korteri ümberplaneerimist (ehituslikke muudatusi), korterite ühendamist, korteriomandi jagamist või muutmist. Alljärgnevalt on toodud lühike kirjeldus kuidas sellistel juhtudel toimida.

Korteri ümberplaneerimine ehk ehituslike muudatuste tegemine

Korteri- või mitteiluruumide omanikud, kes soovivad midagi ümber ehitada, nagu näiteks: ühendada köögi elutoaga, eemaldades vaheseina või tehes vaheseina ava, või viia köök teise tuppa, laiendada vannituba ühendades WC-ga, ehitada juurde vaheseinu, laiendada olemasolevaid avasid, paigaldada kaminat või elektrikerist, ühendada või lahti ühendada keskküttesüsteemist radiaatoreid, muuta ventilatsiooni- või tehnosüsteemi, peavad arvestama järgmisega:

Korterelamutes jaguneb korteriomand eriomanik ja kaasomandiks. Eriomandi ese on ruumiliselt piiritletud eluruum või mitteiluruum ning selle juurde kuuluvad hoone osad, mida on võimalik eraldi kasutada ning

mida saab muuta, kõrvaldada või lisada kaasomandit või teise korteriomaniku õigusi kahjustamata või hoone välist kuju muutmata. Kõik ühiskasutuses olevad konstruktsioonid ja tehnosüsteemid ning nende osad (nt hoone kandvad seinad, lagi, põrand, rõdu, küttesüsteem koos radiaatoritega, gaasiseadmed ja -paigaldised ning elektriseadmed jne) on kaasomandi osa. Korteriomaniku omandis ei ole hoone ja selle osad ega hoone püsivuse või ohutuse tagamiseks või korteriomanike ühiseks kasutamiseks vajalikud tehnosüsteemid või -seadmed ka siis, kui need asuvad eriomandi esemeks oleva elu- või mitteiluruumi piires. Ehitusliku või muu kaasomandi eseme korrashoiuks vajalikust muudatusest suurema ümberkorralduse tegemist ei saa otsustada korteriühistu tavapärase valitsemise raames, vaid selleks on vaja korteriomanike kokkulepet, kusjuures muudatuseks ei ole vaja selle korteriomaniku nõusolekut, kelle õigusi ümberkorraldused ei puuduta üle määra, mida korteriomanik peab seaduse kohaselt taluma.

Planeerides eriomandi olulist ümberehitamist, on soovitatav juba algstaadiumis konsulteerida pädeva inseneriga tegevuse võimalike mõjude kohta. Näiteks võib mittekandvate vaheseinte eemaldamine või ümberpaigutamine mõjutada teiste korteriomanike õigusi üle-määra. Väide, et mittekandva vaheseina eemaldamine on ohutu tegevus võib osutuda müüdi. Igal konkreetsel juhul tuleb hinnata tegevuse võimalike mõjusid

eraldi. Järgmiseks sammuks on korteriomanike vahelise kokkuleppe sõlmimine. Kui tegevuse mõju piirub ainult eriomaniga ja ei mõjuta teisi korteriomanike, tuleb tellida ehitusprojekt ja koos projektiga esitada ehitise teatis elektroonilisel ehitisregistri veebirakenduse kaudu. Kuni 5 m kõrguse ja 20-60 m² ehitise aluse pindalaga elamu puhul on vajalik ümberehitus puhul ainult ehitisteatise esitamine. Korteriomanike kokkuleppe tuleks kohe lisada ka ehitusteatisele. Kui vallavalitsus ei teavita ehitusteatise esitajat kümne päeva jooksul vajadusest ehitusteatises esitatud andmete täiendavaks kontrollimiseks, siis võib alustada ehitamist. Soovitatav on teavitada ehitamisest korteriühistut või valitsejat.

Korteriomanik peab tagama, et vahetult tema korraldusel tehtavat ümberehitustööd teeb töö eripärale vastavate ning piisavate teadmiste ja oskustega pädev isik. Ehitustevõtja peab omama registreeringut majandustegevuse registris ja pädev isik peab omama vastavat kutsetunnistust. Kui korteriomanik ehitab ise või teeb muid ehitustegevustega reguleeritud töid, peab ta järgima asjatundlikkuse põhimõtet ja tagama töö nõuetele vastavuse, sealhulgas asjakohasel juhul ehitamist dokumenteerima.

Korteriomandite ühendamine ja jagamine

Korteriomandi omaniku soovil või asjaspeputuvate korteriomanike omavahelisel kokkuleppel võib muuta olemasolevate erioman-dite ulatust, samuti luua uue kor-

teriomandi. Kui jagamise käigus on vajalik püstitada täiendavaid konstruktsioone (nt kapitaalsed vaheseinad), muutuvad sellised konstruktsioonid kaasomandi esemeks. Sellega muutub kaasomandi osa suuremaks ja eriomandi osa väiksemaks ning eeldab korteriomanike kokkuleppe saavutamist. Ehitustegevuseks tuleb koostada ehitusprojekt ja esitada ehitusteatis elektroonilisel ehitisregistri veebirakenduse kaudu. Korteriomandi omanik võib esitada kinnistamisavalduse kinnistusraamatupidajale lisades kinnistamisavaldusele hoonestusplaani ja vallavalitsuse ametlikult kinnitatud ärakirja hoonestusplaani aluseks oleva korteriomanditeks jagatud hoone ehitisregistrisse kantavast plaanist või ehitusprojektist, millel on piiritletud ja numbriga või muul viisil tähistatud iga eriomandi esemeks olevad ruumid ning projekteeerimiseks või ehitusprojektide ekspertise tegemiseks pädeva isiku kinnituse, et eriomanid loomine või muutmise hoonejaotusplaani kujutatud viisil vastab seaduses sätestatud nõuetele. Hoonestusplaani aluseks oleva plaani esitab korteriomandi omanik vallavalitsusele elektrooniliselt koos ehitise andmete esitamise teatisega ehitisregistri veebirakenduse kaudu. Vallavalitsus kannab plaani ehitisregistrisse kümne tööpäeva jooksul pärast hoonejaotusplaani aluseks oleva hoone plaani esitamist.

Head ehitamist!

Enno Saarmets
ehitusnõunik

Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine

Veebruari lõpus 2019 avanes Euroopa Regionaalarengu Fondist toetatav meetme „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“ taotlusvoor.

Tegevuse eesmärk on tagada puuetega inimestele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused. Tegevuse raames toetatakse puuetega inimese erivajadustest tulenevat eluruumi kohandamist: 1) liikuvusega seotud toimingute parandamiseks, sealhulgas eluruumi sissepääsu, hoone väliskäigu ja eluruumi vahelise käigutee, hoone ja selle territooriumile sissepääsu või piirde kohandamist; 2) hügieenitoimingute parandamiseks; 3) köögitöövahendite parandamiseks. Kohandamine tähendab eluruumi ümberehitamist sellisel viisil, et inimesele on loodud nii tema erivajadustest tulenevad spetsiifilised – näiteks kaldtee, platvormitõstuk jne – kui ka puudest tulenevad tavapärased ümberehitused nagu pesemisruumis vanni asendamine dušiga. Kohandamise käigus võib rajada ka näiteks erivajaduse tõttu ohutust tagava piirde, aiavärava automaatika või tuua köögi tööpinnad ja tehnika madalamale tasapinnale Toetuse andmise tingimused on kehtestatud sotsiaalkaitseministri 26.02.2018 määrusega nr 4 „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“. Määrus on leitav Riigi Teatajas.

Taotlusi kodu kohandamiseks hakkavad inimestelt vastu võtma elukohajärgsed omavalitsused. Lüganuse Vallavalitsusele saavad rahvastikuregistrijärgselt Lüganuse vallas elavad puuetega inimesed esitada taotlusi alates 15.04.2019 kuni 14.06.2019. Omavalitsusel tuleb esitatud taotluste alusel omakorda koostada projektitaotlus ja esitada see rakendusüksusele (riigile) otsuse tegemiseks. Meede on avatud kuni aastani 2023 ja taotlusvoore on kindlasti planeeritud avada ka järgnevatel aastatel.

Taotluse esitamiseks tuleb vallavalitsusele esitada eluruumi kohandamise taotluse soov vabas vormis. Ühe kohanduse saaja jaoks antakse meetme tegevusest toetust üks kord. Tegevused, mille jaoks saab toetust taotleda, on: 1) ehitusteatise, ehitusprojekti ja sellega seotud dokumentide koostamise ning ekspertiisi tegemise kulud; 2) projektijuhtimise ja ehitusjärelvalve kulud; 3) ehitusmaterjalide ja ehitustööde kulud; 4) ehitustöö käigus ehitise paigaldatavate seadmete kulud; 5) pärast kohandust eluruumi eesmärgipärase kasutamise või ehituseelse väljanägemise taastamiseks vajalike ehitustööde ja ehitusmaterjalide kulud; 6) ehituse käigus asendatava tavamööbli ja inventari kulud juhul, kui olemasolevat mööblit või inventari ei ole võimalik senisel otstarbel samas eluruumis kasutada; 7) puuetega inimese erivajadusest tuleneva statsionaarse mööbli ja inventari kulud. Taotluse esitamise kohta lisainfo saamiseks võib pöörduda valla sotsiaalnõuniku Ketlin Mõru poole, tel. 332 1333, 5349 7060 või e-posti aadressil ketlin.moru@lyganuse.ee.

Ketlin Mõru
Sotsiaalnõunik

Puuetega inimese tasuta hambaravi eelduseks on kindlad kriteeriumid

Alates 2019. aastast laiendas haigekassa tasuta hambaravi võimalusi sügava füüsilise ja vaimse puuetega inimestele, kes ise ei suuda oma suuhügieeni eest hoolt kanda. Nende inimeste hambaravi tasub haigekassa kogu ulatuses, kui patsiendile on määratud arsti poolt elupuhuse hambaravi diagnoos.

Haigekassa esmasandide teenuste osakonna juht Külli Fridemann juhib tähelepanu sellele, et tasuta hambaravi ei kehti kõikidele puuetega inimestele. „Haigekassa on seadnud kindlad kriteeriumid, millele puuetega inimese tervises seisund peab vastama, et ta saaks tasuta hambaravi. Oluline on tähele panna, et õiguse tasuta hambaraviks määrab patsiendi raviarst, mitte hambaarst. Eelkõige tulebki konsulteerida patsiendi raviarstiga ja veenduda, et see diagnoos on määratud,“ selgitab Fridemann.

Loe lähemalt, milliste kriteeriumite alusel puuetega inimesed tasuta hambaravi saavad ja mida peab vastuvõtutaja broneerimisel silmas pidama: <https://www.haigekassa.ee/uudised/puuetega-inimese-tasuta-hambaravi-eelduseks-kindlad-kriteeriumid>

LVL

Mittetulundusühing Virumaa Koostöökogu avab

LEADER meetme projektitoetuste taotlusvooru.

Projektitoetuste taotlemise avaldusi saab esitada e-pria kaudu 04.-15.03.2019

Avatud meetmed:

- Meede 1 – Mikroettevõtluse arendamine
- Meede 2 – Turismiteenuste- ja toodete arendamine
- Meede 3 – Nutikate energialahenduste kasutusele võtmine
- Meede 4 – Piirkonna kompetentside tõstmine
- Meede 5 – Noorte aktiveerimine ja kaasamine

Konsulteerida Virumaa Koostöökogu projektispetsialistiga
+372 5340 3296

Rohkem infot taotlemise kohta www.viko.ee ja www.pria.ee
Registreerimine infopäevale info@viko.ee

SPORT

EV 100 maleturniir

EV 100 maleturniiride sarjas tunnustati parimateks Maleklubi Lootus maletajad (pildil vasakult):

Jelisavetta Bitkova – kategoorias U-16
Jekaterina Smirnova – 3. koht kategoorias U-18.
Emilin Bondarevskaja – kategoorias U-14

Võitjate tunnustamine toimus 9. veebruaril Tallinnas. Õnnitleme ja soovime edu järgmistel Eesti meistrivõistlustel!

Sergei Titov
Treener

Lüganusel mängiti õues võrkpalli

Lüganuse Kooli pargis mängiti 2. veebruaril võrkpalli, mille eesmärgiks oli propageerida sportlikku liikumist värskes õhus. Kuna ilm oli ilus, osales üritusel kahe võistkonna jagu mängijaid. Mängude vahel joodi kuuma teed. Kõiki osalejaid premeeriti medali ja pastapliiatsiga.

Juho Pöld
Lüganuse Noortemaja juhataja

„Lootus“ tähistas juubelit

Veebruaris tähistas Püssi Puuetega Inimeste Ühing „Lootus“ oma 20. juubelit. Kuna ühing tegutses ka enne ametlikult registrisse kandmist, saab tegevusaastaid tublisti rohkem.

Peole oli kutsutud Lüganuse Vallavolikogu esimees Risto Lindberg ja volikogu sotsiaalkomisjoni esimees Inna Kalamäe, kes kutse hea meelega vastu võtsid. Inna Kalamäe on aastaid astunud meie juurest läbi ja tundnud huvi ühingu liikmete murede ja rõõmude kohta ning aidanud neid lahendada.

Laud oli kaetud, kohale oli tulnud palju endiseid ja praeguseid liikmeid ning lõbus jutuvada kostis kõikjalt. Peeti kõnesid ja meenutati ühingu tegusaid aastaid. Oma tervitused ja head soovid andis telefoni teel edasi ka Viktor Belogorov, kelle tegutsemisel sai

alguse puudega inimeste ja pensionäride ühistegevus, millest kasvas välja ühing „Lootus“.

Kuna kohal olid ka valla esindajad, said inimesed rääkida oma muredest ja pakkuda välja oma-poolseid lahendusi. Pidu oli meeldivaks vahelduseks muutliku ilmaga veebruarikuule.

Tahaksin anda edasi Püssi inimeste tänusõnad ühingu pikka aega juhtinud Lehte Sõnale, kelle korraldatud ekskursioone, matku ning muid ühistegevusi meenutatakse senini.

Soovime ühingu veel palju tegusaid aastaid ja meeldivaid kohtumisi.

Inge Pikorainen

KULTUURIKALENDER

- 03. märts, kell 11.00** Lüganuse Rahvamaja Naisteklubi
- 04. märts, kell 16.00** Püssi Kultuurimaja Laste vastlatrall (vanusele kuni 10 eluaastat)
- 08. märts, kell 18.00** Kiviõli Rahvamaja Kiviõli Vene Kooli naistepäeva kontsert
- 08. märts, kell 19.00** Sonda Rahvamaja Georg Otsa laulude õhtu. Laule esitab Rainer Vilu
- 09. märts, kell 13.00** Kiviõli tuhamäe krossirajal Lüganuse vastlapäeva trall (üritus toimub lume olemasolul)
- 11. – 14. märts** Püssi Kultuurimaja Emakeele aasta tähistamisega seotud sündmused
- 11. märts, kell 18.00** Kiviõli Rahvamaja Pensionäride klubi Ajaratas puhkeõhtu
- 14. märts, kell 19.00** Kiviõli Rahvamaja Komöödiateatri etendus „Maria Callase meistrikklass“. Pilet 15.- ja 17.-
- 16. märts, kell 19.00** Sonda Rahvamaja Rakvere Harrastusteatri „KaRaKTer“ etendus
- 20. märts, kell 19.00** Sonda Rahvamaja Mälumängusarja „7“ VI mäng
- 30. märts, kell 11.00** Kiviõli Rahvamaja Ülemaakondlik harrastusteatri näitemängupäev.

KIRIKUKALENDER

- EELK Lüganuse Ristija Johannese kogudus**
- 03. märts, kell 09.30** Kiviõli kirik Pühapäev enne paastuaja algust missa
- 03. märts, kell 11.00** Lüganuse kirik Maarja kabel Pühapäev enne paastuaja algust missa
- 06. märts, kell 18.00** Lüganuse kirik Maarja kabel Tuhkapäev, paastuaja alguse palvus
- 10. märts, kell 11.00** Lüganuse kirik Maarja kabel 1. paastuaja pühapäev missa
- 17. märts, kell 09.30** Kiviõli kirik Paastuaja 2. pühapäeva missa
- 17. märts, kell 11.00** Lüganuse kirik Maarja kabel Paastuaja 2. pühapäeva missa
- 25. märts, kell 10.00** Lüganuse kirik Maarja kabel Roosipärja palvus
- 25. märts, kell 11.00** Lüganuse kirik Maarja kabel Issanda kuulutamise püha ehk paastumaarjapäeva missa
- 31. märts, kell 11.00** Lüganuse kirik Maarja kabel Paastuaja 4. pühapäeva missa

LAUPÄEVAL, 09. MÄRTSIL KELL 13.00 VENE KOOLI SPORDISAAKIS VASTLAPÄEVA TRALL

LUSTIMIS- JA LIIKUMISRÕOMU NII VAIKESTELE KUI SUURTELE JA IKKA KOGU PERELE

LIIGU SAAB KA SISERUUMIDES LASTAI AUSALT, TULE JA PROOVISE

VASTLAPÄEVALE KOHASED TEGEVUSED JA VÕISTLUSED

VASTLAKUKLIT SAAB KAI

Transport:
 12.00 Sonda kool
 12.15 Erra bussipeatus
 12.20 Erra - Lõva bussipeatus

11.50 Purtsu bussipeatus
 12.00 Värja bussipeatus
 12.10 Lüganuse bussipeatus
 12.15 Püssi bussipeatus
 12.25 Mäela bussipeatus
 12.35 Savala bussipeatus

Bussid peatuvad vajadusel igas peatuses. Tagasi liiguvad bussid samadel märksuudel. Sündmuse lõppedes orienteeruvad kell 16.00

Terrence McNally

Maria Callase meistrikklass

14. MÄRTSIL, KELL 19.00 KIVIÕLI RAHVAMAJAS

PILET 15.- JA 17.-

MERLE PALMISTE

Lavastaja: **ANDRUS VAARIK**

KOMÖÖDIATEATER

GEORG OTSA LAULUDE ÕHTU

08. MÄRTSIL KELL 19.00 SONDA RAHVAMAJAS

LAULE ESITAB RAINER VILU

KONTSERT ON TASUTA

Õnnitleme veebruarikuu juubilare!

Aleksander Sinimäe 92
12. veebruar

Helve Pärtna 75
28. veebruar

Lüganuse valla kodanikel, kellel läheneb juubel (75, 80, 85, alates 90 iga aasta) ja kes soovivad juubeliinfo avaldamist ajalehes, palun kirjalikult sellest teada anda sünnipäevale eelneval kuul vallavalitsuses või e-posti aadressil viivian.pall@lyganuse.ee.